

NICOLE LAPIN

AFURISITELE BOGATE

Un plan în 12 pași pentru a înțelege
jargonul financiar și pentru a avea
viața pe care ți-o dorești

Traducere din limba engleză de
Ines Simionescu

 ACT și Politon

2020

*Celei care am fost și care a încetat în cele din urmă
să mai zâmbească și să dea aprobator din cap*

*Și pentru toate afurisitele bogate – femeile care înțeleg
că nu trebuie să fii nici afurisită, nici bogată
pentru a fi totuși chiar asta: o afurisită bogată*

CUPRINS

PREFAȚĂ		9
PASUL 1	ÎNCETEAZĂ SĂ MAI ZÂMBEȘTI ȘI SĂ DAI APROBATOR DIN CAP	
	Adoptă atitudinea afurisitei bogate	13
PASUL 2	ALO, ESTE UN MARATON ȘI UN SPRINT	
	Ia-ți viitorul în propriile mâini	33
PASUL 3	NOUL TĂU MJB	
	Creează-ți un mic jurnal al bugetului potrivit pentru TINE	61
PASUL 4	ASIGURĂ-ȚI UN ACOPERIȘ DEASUPRA CAPULUI	
	Casa este acolo unde îți ții lucrurile	105
PASUL 5	MĂNÂNCĂ, ROAGĂ-TE, CONDU	
	Transportul, mâncarea, asigurările și alte cheltuieli esențiale	137
PASUL 6	SCAPĂ DE PROBLEMA CARE TE APASĂ	
	Achitarea datoriilor	167
PASUL 7	PUNE-ȚI ORDINE ÎN VIAȚĂ	
	E neplăcut să economisești, dar și să fii sărac e la fel	207
PASUL 8	PUNE OSUL LA TREABĂ, AFURISITO	
	Muncește până la epuizare pentru a-ți face o carieră	231
PASUL 9	ÎMBĂTRÂNEȘTE CU ELEGANȚĂ	
	Vei îmbătrâni, așa că fă-o cu stil	279

PASUL 10	INVESTEȘTE, DRAGĂ, INVESTEȘTE Nu este chiar atât de periculos să-ți investești banii	317
PASUL 11	CUM SĂ FII SUB, CUM SĂ TRECI PESTE ȘI CUM SĂ FII DEASUPRA „UNUI BĂRBAT” Afurisitele bogate într-o lume a bărbaților	353
PASUL 12	O EXPLICAȚIE PE ÎNȚELESUL TUTUROR Viața ta este afacerea ta	381
GLOSAR		393
MULȚUMIRI		443

Există oameni care au bani și există oameni bogați.

– COCO CHANEL

PREFAȚĂ

ALEGE-ȚI PROPRIA AVENTURĂ FINANCIARĂ

Așadar, ai ales o carte despre bani. Tu? Da, *tu!* Ei bine, să știi că nu ai ales chiar *orice* carte. Ai ales prima carte despre finanțe în care se înjură! Pe șleau! Da, așa e. ESTE O REALITATE!

Cred că pot ghici de ce ai ales această carte. Vrei să deții controlul asupra vieții și finanțelor tale, vrei să trăiești în bogăție. Am dreptate? Vrei să înțelegi limbajul banilor. Mă gândeam eu. Ei bine, atunci, să știi că, da, te afli unde trebuie. Nu te speria. Gândește-te la acest lucru ca la o aventură.

Îți mai aduci aminte de cărțile din seria „Alege-ți propria aventură”, de pe vremea când erai copil? Mie mi-au plăcut nespus; îmi plac încă (șșșt!... nu mai spune nimănui). Așa cum vei vedea în momentul în care vei termina de citit cartea, sunt foarte încrezătoare că poți să preiei controlul asupra propriului destin – da, să-ți alegi singură aventura pe care o vrei –, indiferent dacă este vorba despre viață, dragoste sau finanțe. Nu există un mod prestabilit prin care să realizezi acest lucru: totul depinde de ceea ce ți se potrivește ție.

În acest sens, cu toate că am alcătuit un program în 12 pași, poți citi cartea, respectiv acești 12 pași, în ce ordine vrei: este alegerea ta. Ești o femeie în toată firea de-acum. Ai nevoie de o reorganizare serioasă a bugetului? Începe cu pasul 3, „Noul tău MJB”, și află totul despre modul în care micul tău jurnal al bugetului te poate călăuzi pe drumul cel bun. Ești pe cale să ai un atac de panică, fiindcă te sufoci din cauza datoriilor? Mergi la pasul 6, „Scapă de problema care te apasă”, pentru a elimina povara datoriei și a o ține departe de tine. Vrei neapărat să fii tu șefa? Pasul 8, „Pune osul la treabă, afurisito”, este tot ce ai nevoie. Ai impresia că *niciodată* nu vei avea suficienți bani pentru momentul în care te vei pensiona? Mergi la pasul 9, „Îmbătrânește cu eleganță”, și află cum să economisești pe termen lung fără să te lipsești de lucrurile necesare și fără să renunți să te distrezi. Vrei să faci ceva mai mult cu banii pe care i-ai obținut cu greu? Da, există un pas și pentru așa ceva: pasul 10, „Investește, dragă, investește”, unde vei învăța că investirea banilor nu este chiar atât de riscantă.

Dacă dorești să faci o revizuire completă a situației tale financiare, te-aș sfătui să începi cu cel mai potrivit pas... Ai ghicit, pasul 1, unde vom face evaluarea generală a situației tale financiare (a celei reale, nu a celei pe care o consideri tu reală). După aceea, te voi îndruma cum să-ți faci un plan de economisire al naibii de eficient, iar apoi îți voi sugera unele modalități de a multiplica banii de care dispui și a-ți îmbunătăți stilul de viață actual.

Am structurat această carte în mai mulți pași, deoarece este mai ușor de înțeles astfel. Dacă o citești în ordinea firească, o să vezi că fiecare pas se bazează pe cel de dinaintea lui, dar acești pași pot fi citați și independent unii de alții, dacă vrei să-ți trasezi coordonatele propriului

drum. În definitiv, este cartea ta; tu ai cumpărat-o. E viața ta; tu o trăiești. Eu sunt aici numai pentru a te ajuta să descoperi la ce vrei să renunți.

Indiferent cum alegi să citești această carte, *am* totuși o cerință: să citești tot, chiar dacă nu o vei face în ordinea prestabilită. Și mai am o sugestie, pe care o fac cu toată modestia: păstrează cartea. Nu se va învechi niciodată. Și ori de câte ori ai o întrebare despre vreun termen necunoscut din limbajul financiar pe care îl auzi, să știi că, la finalul cărții, există un dicționar (pentru care nu vei avea nevoie de un alt dicționar) menit să te ajute să iei parte la orice discuție de natură financiară.

Poate te gândești: „Dar, Lapin, știi tot ce este de știut despre bani și cum să am o viață bogată”.

Mă îndoiesc. Sunt șanse mari ca niște așa-ziși experți financiari să-ți fi băgat în cap tot felul de idei convenționale, care însă s-ar putea să nu fie, cum să-ți spun? adevărate. De exemplu: „Ar trebui să investești în fondul de pensie 401(k)” sau „Ar trebui să muncești ca să-ți cumperi o casă”, lucruri cu care nu sunt de acord, în mare parte din cauza faptului că nu orice opțiune în privința finanțelor este potrivită pentru toată lumea. Sau că nu te poți bucura de o cafea cu lapte în oraș în perioada în care încerci să scapi de datorii, ceea ce, iarăși, cred că este o tâmpenie. (Îți voi da ulterior mai multe detalii despre aceste subiecte.)

Este momentul să regândești convențiile și să înveți să gândești singură. Nu mai accepta să-ți inoculeze alții tot felul de idei și începe să iei decizii financiare potrivite pentru *tine*, pentru propria ta aventură financiară.

În cele din urmă, înainte de a porni la drum, trebuie să accepți că a fi o afurisită bogată este un lucru *bun*. Poate fi

sursa supremă de putere, dacă îți asumi asta. Înseamnă să ai încredere că știi ce deții, știi ce vrei și obții acele lucruri cu aplomb. Este timpul să-ți pui viața în ordine și să obții tot ce vrei.

PASUL

1

ÎNCETEAZĂ SĂ MAI ZÂMBEȘTI ȘI SĂ DAI APROBATOR DIN CAP

Adoptă atitudinea afurisitei bogate

În orice poveste este vorba, în fond, despre bani. Am învățat acest lucru datorită activității pe care o desfășor în domeniul jurnalismului de atât de mult timp. Dacă vrei să ajungi la esența oricărei povestiri, nu trebuie decât să iei urma banilor.

Prin urmare, hai să luăm urma banilor tăi!

Da, pentru acest lucru, trebuie să analizăm în profunzime toate aspectele finanțelor tale. Bineînțeles! Însă trebuie să abordăm și subiecte de discuție cum ar fi relațiile amoroase sau cum să ai grijă de tine. „Stai, ce-ai spus, Lapin? Acestea nu sunt chestiuni legate de bani”, s-ar putea să-ți zici în sinea ta. Ei bine, da, la o primă privire, sunt niște subiecte legate doar de bărbați și sănătate, dar totodată sunt, fără putință de tăgadă, și subiecte de natură financiară. De fapt, pentru mine, ele sunt cele mai bune discuții despre bani, deoarece nu ți se *pare* că vorbești despre bani. Iată cum îmi place mie să vorbesc despre bani: într-un

mod care te ia prin surprindere, ca atunci când amesteci spanac în compoziția unei prăjiturele cu ciocolată. Nu îți simți gustul, dar beneficiezi de substanțele lui nutritive.

De-a lungul călătoriei noastre împreună, nu uita *de ce* mergem pe urma banilor. Vrem să ajungem la esența poveștii tale de viață, cea pe care ai trăit-o până acum și cea pe care vei continua să o scrii. De aceea voi povesti multe: întâmplările mele legate de bani, întâmplările legate de bani pe care e posibil să le fi trăit tu, cele în care se poate regăsi oricine și care ne unesc pe toți.

Și chiar e foarte simplu: educația financiară este mai ușor de asimilat cu ajutorul prăjiturelelor și al povestirilor. Cine a spus că învățatul trebuie să fie plictisitor? Așa că hai să pornim la drum. Este timpul să înveți tot ce trebuie să știi despre bani și nu știi sau *crezi* că știi și, de fapt, nu este așa.

Înainte să începem, lasă-mă să-ți fac o mărturisire: nu am fost întotdeauna atât de încrezătoare.

CONFESIUNILE

UNEI AFURISITE BOGATE

Eram sigură că am reușit. Când a venit momentul interviului pentru facultatea mea preferată, eram mai mult decât pregătită, ca o studentă eminentă, așa cum îmi închipuiam eu că deja sunt (dar, de fapt, doar aspiram să fiu). Am studiat istoria acelei universități, am exersat pronunția numelor absolvenților importanți și am memorat titlurile cursurilor despre care credeam că ar face impresie, dacă spuneam că vreau să le urmez. Am făcut aproape totul pentru a arăta și a mă exprima la fel ca o studentă a acelei universități, însă nu am purtat culorile instituției de învățământ, deși crede-mă că mi-a trecut prin minte acest

lucru. Rezultatele mele la teste nu erau nemaipomenite, nu aveam pe nimeni din familie care să fi urmat acea universitate, dar voiam neapărat să intru acolo. Eram convinsă că, dacă aș fi absolvit facultatea cu pricina, aș fi reușit să am cariera de prezentatoare de știri în televiziune la care visam. Atunci când profesoara care se ocupa de procesul de admitere m-a întrebat ce altceva voiam să știu despre universitate, am profitat de ocazia de a mă remarca și i-am pus întrebările pe care le repetasem, pentru care mă documentasem bine și care mă făceau să par foarte încrezătoare.

Apoi a început să mă întrebe mai multe lucruri despre pasiunea mea declarată pentru jurnalism și mass-media. M-a întrebat ce ziare citesc, iar eu am răspuns: „Îmi place foarte mult *The New York Times*, frunzăresc *USA Today* pentru o sinteză bună a evenimentelor și sunt în mod special interesată de politică, așa cum e prezentată în *The Washington Post*”. „O, minunat! Sunt convinsă că ești la fel ca mine și nu-ți poți începe ziua dacă nu ai la îndemână *The Journal*”, a spus ea.

Am zâmbit și am dat aprobator din cap. Habar nu aveam ce anume era *The Journal*.

Câteva ani mai târziu, mă afluam la universitatea la care îmi doream atât de mult să intru când eram în ultimul an de liceu: Școala de Jurnalism Medill, din cadrul Universității Northwestern. În acel moment, credeam că pusesem punct strategiei „disimulezi până impresionezi” în privința documentării superficiale și, de vreme ce ajunseseam acolo, mă concentram cu adevărat pe învățat. De fapt, credeam că sunt foarte bună în ceea ce privește jurnalismul de televiziune atunci când am primit un premiu foarte important, pe vremea când eram studentă. A fost un eveniment de proporții, elegant, cu șampanie și papioane: șansa mea de a-i întâlni pe unii dintre oamenii de la știri din televiziune pe care îi respectam și îi admiram,

inclusiv pe legendara Helen Thomas. Uau, Helen Thomas! Prima femeie care a stat vreodată în rândul întâi în sala de presă de la Casa Albă. Voiam să fiu la fel ca ea, cu formidabilul ei taier roșu. În mod frecvent, ea era cea care adresa prima întrebare președintelui. Măiculiță, era ca și cum te întâlneai cu cea mai mare vedetă care-ți trece prin minte. Era idolul meu. Mi-am făcut curaj să mă prezint celor cu care discuta. Mi-am rostit cu mândrie numele, i-am strâns mâna și i-am spus ce onoare extraordinară era pentru mine să fac cunoștință cu ea. După care grupul a continuat să discute despre vânzarea în lipsă la bursa de valori.

Am zâmbit și am dat aprobator din cap. Eram jenată că nu puteam participa la discuție, dar era un subiect care mă băga în ceață cu totul.

Abia după ce am absolvit facultatea am reușit să am o relație cu cel de care mă îndrăgostisem nebunește în liceu. Era editorul cu ochi albaștri și maxilare pronunțate al ziarului școlii și singura persoană pe care o cunoșteam ce obținuse punctajul maxim la testele SAT: 1.600! Era tipul de intelectual șic care cita din Tolstoi și din Dave Matthews¹ în același timp. Era genial, iar eu eram pur și simplu fermecată de el. Discutam despre viitorul nostru împreună. Discutam despre casa în care vom locui și despre copiii pe care era posibil să-i avem. Era singura persoană cu care puteam vorbi la nesfârșit despre aproape orice (așa credeam la vremea respectivă): despre politică, muzică, istorie, filosofie, tot ce-ți trece prin cap. Apoi mi-a povestit că visul lui era să devină manager de fonduri *hedge* (de investiții speculative).

Am zâmbit și am dat aprobator din cap. Credeam că fondurile *hedge* aveau de-a face cu grădinăritul².

¹ Solistul propriei formații de muzică rock, Dave Matthews Band. (n.tr.)

² *Hedge* mai înseamnă și „gard viu”. (n.tr.)

Ai înțeles ideea: am zâmbit și am dat aprobator din cap ca o ignorantă ce eram de multe ori în adolescență și până pe la douăzeci de ani. Când eram mai tânără credeam că știu multe. Însă fondurile de investiții speculative, vânzările în lipsă și *The Journal* nu se aflau, cu siguranță, pe lista cunoștințelor mele, iar mie îmi era teamă să nu par proastă recunoscând acest lucru. Și așa, în loc să întreb atunci când nu știam despre ce vorbea o persoană sau chiar să mă documentez singură mai târziu, am continuat să zâmbesc și să dau aprobator din cap, fiind prea anxioasă pentru a mă confrunta cu subiectele care mă speriau cel mai mult.

Și am pretins că știu despre ce este vorba până în ziua în care ne-am despărțit, când iubitul meu mi-a spus că nu ne mai puteam întâlni deoarece nu eram suficient de deșteaptă pentru a mă putea înțelege cu prietenii lui din domeniul financiar. Mă rog, *m-a părăsit*, deoarece nu aveam nici cea mai vagă idee despre subiectul care îi plăcea cel mai mult.

Faptul că domnul viitor manager de fonduri de investiții speculative m-a părăsit a fost, în egală măsură, devastator și motivant: m-am hotărât să devin o persoană care să poată discuta de la egal la egal cu tipii de pe Wall Street. Parcă mă transformasem în Elle Woods³. Am început să citesc *The Journal* în fiecare zi. Inițial mi s-a părut că nu e decât o înșiruire de cuvinte fără sens. Apoi mi s-a părut că e scris în chineză, iar, după câteva luni, s-a transformat în ceva aproape inteligibil. Încă vorbeam un limbaj stâlcit de Wall Street, atunci când am primit un post extraordinar și superintimidant la televiziune: să transmit în direct știri despre afaceri – pentru o emisiune difuzată la nivel

³ Protagonista romanului și a filmului *Blonda de la Drept*, o tânără avocată foarte pricepută, dar care inițial nu este considerată astfel din cauza înfățișării sale de femeie bogată și elegantă, care părea să fie mai degrabă expertă în chestiuni de modă și frumusețe. (n.tr.)

național – chiar din sala de tranzacții a importantei Burse de Valori din Chicago. Eram mai mult decât înspăimântată, dar am acceptat postul deoarece știam că pot și că voi învăța limbajul de specialitate. Și așa a și fost.

După aproape cinci ani, am fost numită prezentatoarea singurei emisiuni transmise la nivel global pe cel mai popular canal TV de afaceri din lume, CNBC. (Și, într-adevăr, asta înseamnă că prezenta subiecte financiare dintre cele mai complicate.) În acel moment, nu numai că înțelegeam limbajul, ci îl și vorbeam fluent, adresându-mă lumii întregi.

ÎNCETEAZĂ CU PROSTIILE ȘI PARTICIPĂ LA CONVERSAȚIE

Privind în urmă, aș vrea să-mi fi spus, în acel moment, că un bărbat nu ar trebui să fie un motiv pentru care să mă ascund în spatele unui zâmbet și al unei aprobări lașe din cap. Mi-aș fi spus că *The Journal* se referă la *The Wall Street Journal* și că Helen Thomas m-ar fi respectat, probabil, mai mult dacă aș fi întrebat-o, pur și simplu, ce înseamnă vânzarea în lipsă, în loc să pretind că știu ce înseamnă să pariezi pe o scădere a pieței acțiunilor.

Spune-ți singură, mai devreme decât mi-am spus eu, că este de ajuns. Trebuie să înveți limbajul banilor și nu considera că nu este nevoie, fiindcă nu lucrezi în televiziune și nu vorbești despre ei. Discuțiile despre bani apar în *toate* aspectele vieții: la serviciu, în interacțiunile sociale și în relațiile amoroase. Prin urmare, cu cât înțelegi și vorbești mai repede limbajul banilor, cu atât mai repede vei reuși să faci ce îți dorești și vei putea avea viața la care aspiri – iată ce înseamnă să fii o afurisită bogată.

CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII O AFURISITĂ BOGATĂ?

Să fie clar: este *bine* să fii o afurisită bogată. (Afurisitele bogate sunt genul de afurisite bune, precum Glenda din *Vrăjitorul din Oz*, nu genul de afurisite rele, precum Vrăjitoarea cea Rea din Vest.) Este vorba despre a avea puterea. Despre a prelua controlul.

Să fii o afurisită bogată înseamnă să urmărești ceea ce vrei în viață, organizându-te din punct de vedere financiar. Și asta pentru că, să fim sincere, ai nevoie de *bani* ca să trăiești viața pe care ți-o dorești. Această carte exact asta te va învăța să faci. Îți vei stabili obiectivele, după care, împreună, ne vom da seama cum să le atingi. Misiunea mea este să te transform într-o femeie atât de bine pregătită din punct de vedere financiar, încât să ai încredere să spui tu însăși despre tine că ești o afurisită bogată.

O afurisită bogată se cunoaște suficient de bine cât să știe cu exactitate ce anume vrea de la viață – indiferent că este vorba despre cumpărarea unei locuințe, urmarea visului legat de carieră, să aibă trei copii sau niciunul – și vorbește fluent limbajul banilor; cheia realizării acestor obiective.

Micul secret murdar este acela că, la un moment dat în viață, când vine vorba despre bani, toate suntem speriate. Nu ești singura. Sunt mândră să recunosc că m-am aflat în situația ta. Și sunt mândră să discut cu sinceritate despre eșecurile cu care m-am confruntat de-a lungul călătoriei, deoarece am reușit să răzbat după parcurgerea unui drum plin cu hopuri. Și tu poți. Îi promit fiecărei femei care aspiră să devină o afurisită bogată că o voi ajuta. Am să-ți spun exact ce trebuie să știi, într-un limbaj simplu, lipsit de jargonul neinteligibil. Cartea *Afurisitele bogate* este chiar piatra ta Rosetta în probleme financiare.

Nu am lucrat într-o bancă, nu am un master în administrarea afacerilor și nici nu voi pretinde că am făcut aceste lucruri. Pur și simplu am învățat pe calea cea grea. Această carte conține tot ce am învățat despre bani, chiar și aspectele neatrăgătoare.

Ca un avertisment: îți voi mărturisi în această carte unele întâmplări jenante despre mine, așa că ești liberă să râzi; de fapt, chiar vreau să râzi. Vreau să poți râde atunci când te gândești la problemele bănești. Prin urmare, dacă trebuie să fiu tachinată pentru greșelile mele în plan personal și financiar, sunt bucuroasă să mă sacrific pentru binele tău, atâta vreme cât nu uiți un lucru: să înveți despre domeniul financiar nu este chiar atât de neplăcut pe cât pare, iar, după ce vei stăpâni limbajul pe care ți-l voi preda, vei putea să participi la conversații la care, cu ani în urmă, eu nu am putut să iau parte. Abia atunci nu te vei mai simți exclusă. Abia atunci te vei simți cu adevărat puternică.

Hai să mai lămurim un lucru înainte de a începe: nu vei citi toate acestea, după care vei face brusc un milion de dolari! Nu este un *workshop* despre educație financiară care să îți arate cum te poți îmbogăți rapid, ci despre o organizare trainică a finanțelor, care te încurajează să nu te privezi de mici bucurii, tocmai pentru a nu face excese mai târziu. Mi-aș dori să *existe* o poțiune magică, dar, după cum am văzut toate în cazul dietelor cu proteine sau cu grepfrut sau în cazul celor pentru detoxifiere, o dietă extremă pe termen scurt nu face decât să te mențină într-o stare jalnică. Iar, atunci când nu te-ai ales cu un abdomen ferm după o zi, ce urmează? Vei abandona totul pentru că vei avea sentimentul că ai eșuat.

Iar noi ne-am propus să învingem, afurisitelor!

PRIMUL PAS: RECUNOAȘTE CĂ AI O PROBLEMĂ

Îmi place să iau lucrurile pe rând în tot ce încerc să realizez, mai ales în privința banilor, deoarece evit astfel o criză de anxietate atunci când nu reușesc să fac totul într-o singură zi. La fel ca în cazul deprinderii oricărei aptitudini noi, lucrurile trebuie împărțite în mai mulți pași, astfel încât să te ocupi de un singur lucru odată. Atunci când mi-am calculat impozitele pentru prima dată, nu mi-am acordat o singură zi. Mi-am acordat o lună întregă. În prima zi am despăturit bonurile fiscale. Asta a fost tot. Succes pe toată linia! Dacă mi-aș fi spus că trebuie să mă așez, să-mi calculez toate impozitele și să nu mă ridic până când nu termin, aș fi intrat în panică și nu aș fi terminat calculele, ci m-aș fi așezat pe canapea cu jumate de kil de înghețată Häagen-Dazs în brațe.

Nu se va întâmpla așa ceva în cazul tău, nu atâta vreme cât te îndrum eu. Pași mici, draga mea! Iar primul pas, împrumutat cu drag de la prietenii noștri care au creat alte planuri în 12 pași, este să rostim în cor: RECUNOAȘTE CĂ AI O PROBLEMĂ FINANCIARĂ!

Gata, am spus-o! Ai o problemă. Și eu am avut o problemă. Toate am avut probleme, iar aceasta este numai una dintre ele. Poate că este o problemă URIAȘĂ pentru tine în acest moment, dar este una pe care te pot ajuta să o tai de pe listă. Așadar, încă o dată, cu mai mult aplomb: RECUNOAȘTE CĂ AI O PROBLEMĂ FINANCIARĂ!

În regulă, pfu! Pasul 1: terminat! Acum să mergem mai departe.

CONFESIUNILE UNEI AFURISITE BOGATE

Mediul în care ai crescut și banii lichizi

Felul meu de a privi banii este legat în mare parte de felul în care am fost crescută. M-am născut în familia unor imigranți care niciodată nu discutau despre bani. La noi în casă, nu exista nicio carte despre administrarea banilor. Cu siguranță, nu găseai *Wall Street Journal* pe masă la micul dejun. Televizorul nu mergea niciodată pe un post la care să se discute subiecte financiare. Însă erau mulți... bani lichizi.

Pare grozav, nu? Ca în cazul valizelor pline cu bancnote de o sută de dolari în stil mafiot. Dar nu prea e. Să duci o existență în care nu ai decât bani lichizi înseamnă să cumperi numai ce îți poți permite. Simplu ca bună ziua: dacă nu ai bani să cumperi ceva, atunci nu cumperi lucrul cu pricina. Nu ai carduri de credit. Nu ai rate la mașină. Nu ai niciun fel de rată. Nici credite imobiliare. Nici investiții extravagante, așa cum sunt obligațiunile. Nu ai decât verzișori sau cecuri.

Când am mai crescut și am devenit mai înțeleaptă, mi-am dat seama că acesta era, de fapt, un lucru destul de sănătos din perspectiva finanțelor personale, dar perioada de maturizare nu a fost distractivă. Mă simțeam jenată. Nu atât pentru faptul că nu puteam să cumpăr lucruri care erau cu mult peste puterile mele (deși a fost un pic ca nai-ba), ci pentru că nu era practic și mă făcea să par ciudată. Însă într-una din zile mi-am dat seama că eram ciudată.

Pot chiar să spun când am avut această revelație. Era vremea să plec la facultate și trebuia să cumpăr un bilet de avion de la Los Angeles la Chicago. Aceasta se întâmpla pe vremea când, deși devenise la modă să cumperi online un bilet de avion, era totuși derutant. Bineînțeles, voiam

și eu să fiu la modă și să spun că am cumpărat biletul online. Însă nu puteam să fac asta, deoarece nu puteam să plătesc pe internet cu... bani lichizi.

Așa că iată-mă: un hipster aspirant, studentă la facultate în această nouă generație, a internetului, cu un morman de bani lichizi la ghișeul de bilete. Vrei să știi ce privire mi-a aruncat reprezentantul companiei aeriene? A fost JE-NANT!

NU ESTE VORBA DESPRE BANI. ESTE VORBA DESPRE VIAȚA TA

Nu voi începe prin a-ți spune cât de atentă trebuie să fii cu banii tăi, cum ar trebui să decupei cupoane de reducere din reviste și să nu-ți mai cumperi din oraș cafeaua cu lapte, cum economiile pentru pensie ar trebui să fie principala ta preocupare și cum ai făcut lucrurile anapoda până acum. Ceea ce m-a făcut să mă îndrăgostesc de discuțiile legate de teme financiare și să-mi dau seama cum să dezleg itele lor nu avea de-a face cu ce se va întâmpla cu mine peste cincizeci de ani. Era vorba despre ceea ce se petrecea *chiar în acel moment*. Era vorba despre a fi dezamăgită de mine însămi pentru că nu puteam avea niște interacțiuni și nu puteam participa la niște conversații elementare despre bani, pentru că nu mă puteam integra (deși mai târziu mi-am dat seama că nu este întotdeauna cel mai bun lucru; totuși este o dorință normală).

CONFESIUNILE UNEI AFURISITE BOGATE

Nota de plată, vă rog!

Luam cina cu un grup de prietene la un restaurant franțuzesc renumit. Când a venit nota de plată, toată lumea a continuat să discute și să râdă, în timp ce fiecare își arunca pe masă cardul de credit. Numai eu nu... Pentru că nu aveam. (Adu-ți aminte: eram fata aia ciudată care nu avea decât bani lichizi.)

Mi-am luat portofelul să scot niște bani, să-i pun peste mormanul de carduri de credit, când mi-am dat seama că nu aveam decât o singură bancnotă de 20 de dolari. Vai!!! Credeam că am mai mult la mine și nu mi-am dat seama că cina avea să fie atât de scumpă! Am început să caut rapid în minte opțiunile pe care le aveam. Puteam:

- A.** Să pun jos cei 20 de dolari și să par de-a dreptul ne-simțită, dacă nota de plată era mai mare de 100 de dolari pentru noi, toate cele cinci femei de la masă.
- B.** Să cer nota de plată pentru a vedea cât anume era și, dacă era mai mult de 100 de dolari în total, să dau o fugă până în camera de cămin (în toiul iernii, prin Chicago, pe tocuri).
- C.** Să plătesc cu un cec. Serios, nu am avut nici măcar un card de debit decât abia pe la jumătatea anilor de facultate. Prin urmare, la momentul respectiv scoteam bani de la casieria băncii, nu de la ATM, sau foloseam securi.
- D.** Să încerc să vorbesc cu chelnerița și să-i cer să-și ajute o surată aflată la ananghie.

Am ales varianta D, dar am eșuat lamentabil. Am încercat să-mi păstrez calmul, dar în final nu am făcut decât

să atrag și mai mult atenția asupra situației. Chelnerița nu a venit la mine, în ciuda faptului că îi făceam semne ca o disperată, fluturând din mână și mișcându-mi bărbia. După câteva minute, în mijlocul mesei se aflau patru carduri, iar pe sub masă mâinile mele care strângeau o bancnotă de 20 de dolari. Mi s-au aruncat niște priviri care spuneau: „Hei, Lapin, pune și tu cardul pe masă”. (Le simțeam pline de dispreț.)

Așadar, acum trebuia să fiu fata ciudată care a întrerupt conversația și să inventez o poveste despre cum mi-am uitat cardul și eram nevoită să scriu... un cec! Am respins categoric opțiunea de a ieși în frigul năprasnic ca să mă duc să-mi iau niște bani de la cămin și m-am gândit că era mai bine să spun că aveam la mine un cec, decât să par o zgârcită prin faptul că nu aveam la mine decât o bancnotă de 20 de dolari, în cazul în care suma era mai mare de 100 de dolari. Suma a fost, evident, mai mare. Mi s-a părut că eram într-unul din momentele acelea din filme când muzica se oprește și toată lumea din restaurant se întoarce pentru a-l privi fix pe protagonist.

Eu: Ăăă, și pentru ce sumă ar trebui să completez cecul?

Prietena nr. 1: Habar n-am. Nu m-am uitat la nota de plată.

Prietena nr. 2: Bănuiesc că împarți în mod egal, așa cum facem și noi.

Am început să mă gândesc cum împart 120 de dolari la cinci, câte fete eram. În acel moment, creierul meu nu voia să coopereze nici pentru cea mai simplă operație matematică în fața oamenilor.

Eu către chelneriță: Scuzați-mă, doamnă, nu vreți să împărțiți suma asta? Îmi pare rău, trebuie să plătesc cu un cec. Mi-am uitat...

Chelnerița: Sigur, numai o clipă...

Eu: Greșeala mea, doamnelor, dar ce seară minunată! Despre ce discutăm?

Chelnerița: Partea ta este 20 de dolari, iar de pe carduri am luat de la fiecare câte 25 de dolari.

Doamne, Dumnezeu, nu! Am vrut să spun că suma ar fi trebuit împărțită *în mod egal* la cinci, nu să-mi spună cât anume a costat ceea ce am comandat eu! Acum fetele trebuie să plătească 25 de dolari, în loc de 24, cât ar fi fost dacă am fi împărțit la cinci. Nu este vorba de un dolar. E vorba de faptul că eu nu voi plăti la fel ca celelalte. Însă evident că nu asta a fost intenția mea! „Și-acum cum o să repar lucrurile?”, mă întreb eu. „De pe cardurile lor s-a încasat deja suma și am provocat toată nebunia asta. Nu-i pot cere chelneriței să mai schimbe ceva. Of, Doamne! Acum chiar că arăt ca o zgârcită, și nu asta a fost intenția mea.”

Am știut chiar în acel moment că trebuie să mă port ca o femeie în toată firea și să fac o schimbare. În *final*, mi-am luat și eu un card de debit. A fost un pas mic, dar a fost un pas înainte. Mi-am folosit cardul de debit, ca o persoană adultă, pentru a-mi cumpăra următorul bilet de avion de care aveam nevoie. Am simțit o satisfacție imensă să primesc un bon electronic. Și urma să mă simt excelent când aveam să arunc cardul pe masă data viitoare, când ieșeam la cină cu fetele.

Nu numai teama de a fi ciudată sau ieșită din comun a fost cea care m-a motivat să vreau să înțeleg banii. A fost, de asemenea, teama de datoria pe care o aveam și pentru toate lucrurile pe care mi le doream – o ieșire la cină într-o seară, o mașină în curând, o casă într-o zi, poate chiar un copil –, pe care nu vedeam cum aș fi putut să mi le permit.

Îmi era teamă de calea pe care mă aflam. Trebuia să discut cu cineva despre modul în care puteam să ajung pe drumul cel bun.

Totuși, cu cât am început să-mi doresc să am aceste conversații, cu atât mi-am dat seama că nimeni nu voia cu adevărat să poarte astfel de discuții cu mine. Hai să recunoaștem! Noi, femeile, discutăm despre *orice* – de la sexul oral și până la diaree –, mai puțin despre bani, chiar și cu prietenii noștri cei mai buni. Mărturisim mai degrabă cât arată cântarul din baie decât care e suma scrisă pe fluturașul de salariu. Încearcă să faci acest lucru ca pe un fel de experiment social. Întrebă oamenii despre ambele lucruri. Întâi, vor aborda tema greutateii, deși cu reticență, și abia după aceea, ezitant, pe cea a salariului. La fel ai face și tu? Fii sinceră. Pe vremuri, și eu aș fi făcut la fel. Acum a venit momentul să discutăm la obiect.

CONFESIUNILE UNEI AFURISITE BOGATE

Hai să dăm cărțile pe față!

În regulă, voi fi eu prima.

Aveam un salariu de 26.000 de dolari pe an la primul meu loc de muncă din televiziune. Pe măsură ce am avansat, am început să câștig din ce în ce mai mult, până am ajuns la CNN, unde câștigam 75.000 de dolari pe an. Nu era rău, mai ales pentru cineva de vârsta mea, dar nici nu erau banii pe care i-ar câștiga un star rock, mai ales după achitarea taxelor și a impozitelor.

În acel moment din viața mea, mă simțeam un om în toată firea care avea nevoie să treacă de la un card de debit la unul de credit. OK, OK, adevăratul motiv era de

fapt, altul, și anume hainele. Aveam o slujbă de vis și voiam să fiu îmbrăcată pe măsură, dar nu fusesem plătită încă. M-am gândit să merg la o mică sesiune de cumpărături, după care să plătesc totul la primul salariu. Consideram că *meritam* asta.

Nu m-am gândit la toate acele cheltuieli pe care urma să le am în Atlanta, unde m-am mutat pentru a lucra la CNN: chirie, mașină, mobilă, ca să nu mai pomenesc de asigurare, facturi la gaz, electricitate, mâncare etc. Apoi am avut nevoie de niște rochii pentru câteva evenimente și, dintr-odată, prinsă în vârtejul unui nou oraș și al unui nou loc de muncă, plata acelor haine nu a mai părut să fie o prioritate. Care era situația cea mai rea care putea să se întâmple? Mutarea, hainele, celelalte cheltuieli erau importante și, cu toate că tata s-ar fi răsucit în mormânt, am considerat că merita să fac acele datorii.

Nu a durat mult până când am acumulat o datorie de 5.000 de dolari. În mod stupid, îmi alocasem întregul salariu pentru chirie, mașină și ceva economii. În afară de ele, nu mai era loc pentru nimic altceva. La ce puteam renunța pentru a plăti suma restantă de pe cardul de credit? Nu mă puteam gândi la nimic. Aveam *nevoie* de toate lucrurile acelea. Privind în urmă, nu a fost cea mai înțeleaptă decizie să plătesc aproape de două ori mai mult decât ar fi trebuit pentru un apartament cu trei camere în care locuiam numai eu.

Eram blocată. Apartamentul meu era prea scump, dar și să mă mut de acolo ar fi fost prea scump. Mă simțeam fără ieșire din această groapă pe care mi-o săpasem singură.

Eram foarte supărată, deoarece în adâncul sufletului meu eram în continuare copilul părinților mei și fusesem învățată să nu am datorii. Fusesem educată să economisesc bani și eram atât de ferm hotărâtă să respect acest lucru, încât am făcut asta chiar în detrimentul meu. Pentru că părea să fie un motiv întemeiat, am continuat să

economisesc bani, în fiecare zi de salariu, în loc să-mi plătesc datoriile de pe cardul de credit, unde dobânda de două cifre însemna că adunam și mai multe datorii.

Pentru a înrăutăți și mai mult lucrurile, mi-am scos economiile din bancă. *Serios!* Aveam un cont curent la bancă, dar mi-am pus economiile într-un seif sub chiuveta din bucătărie. Familia mea nu avea încredere în bănci. Băncile se închideau sau intrau în colaps financiar. Ca urmare, mi-am ținut banii într-un loc unde îi puteam vedea. Știam că sunt acolo. Erau într-un seif. Numai că nu îmi aduceau nicio dobândă. De-a lungul următorilor doi ani, cât a durat să rambursez ce plătisem cu cardul de credit, siguranța aceea m-a costat mulți bani. Doar mai târziu mi-am dat seama că, dacă aș fi plătit datoria mai repede, cu banii din seif, aș fi avut *mai multe* economii. Însă pentru niciun alt motiv, cu excepția aceluia că sunt o ființă tributară obișnuințelor și educației primite, am intrat, de fapt, în datorii și *mai mari* pentru a face economii. O nebulie!

Este ușor să dai de belele în ce privește finanțele. Oriunde te-ai uita, vezi câte o reclamă care îți spune ce anume îți trebuie cu adevărat. Nu spun că nu ar trebui să cheltuiești – este viața ta, de care trebuie să te bucuri și, da, chiar să te răsfeți cu câte ceva –, dar pentru asta este necesar să știi ce faci cu banii tăi. De aceea ai ales cartea asta.

Da, știre de maximă importanță: ai aici un expert financiar care nu-ți spune că ești o neroadă dacă nu-ți faci singură cafeaua dimineața. Sănătatea financiară nu înseamnă privațiune. Nu astfel vei dobândi cunoaștere sau putere. Să te privezi de anumite lucruri este o tactică menită să te sperie și să te facă să fii nemulțumită de tine, ținându-te departe de discuțiile despre bani. Nu e nevoie să fie așa.

Jargonul financiar nu este, în realitate, chiar atât de greu de învățat. Știu că e menit să sune complicat și să-i facă pe cei din afara domeniului să se simtă intimidati și, astfel, să nu dorească să discute despre acest lucru. Te-ai putea gândi: „Toate cifrele alea și toată matematica, mai bine mă împuști pe loc!” Însă îți garantez: partea cu matematica este ușoară. Relația omului cu banii este cea care creează probleme. Banii sunt o chestiune culturală. Care presupune conflicte. Și, în cele din urmă, se referă la caracter. La caracterul *tău*.

Când vine vorba despre caracter, majoritatea dintre noi apreciem sinceritatea. Când este vorba despre bani, trebuie să fii deschisă și sinceră cu tine. Este ca și cum ai trișa în privința exercițiilor fizice. Nu faci decât să te minți pe tine, fiindcă de slăbit nu vei slăbi niciodată. O mică îmbunătățire din când în când nu va rezolva problema pe termen lung.

Am spus întotdeauna că dieta cea mai bună este cea în care mănânci numai atunci când te uiți la tine goală-puşcă în fața unei oglinzi. Vei mai mânca după aceea tortul de ciocolată? La fel se întâmplă și cu banii: privește-ți realitatea în față! Odată ce ți-ai analizat situația financiară, ai mai face datorii de cinci mii de dolari pentru haine? Nu cred.

Așa că hai să privim adevărul în față.

(A, și apropo: aici nu ești la școală. Cu toate acestea, o mică recapitulare nu strică niciodată, așa că, la finalul fiecărui pas, voi demitiza o parte dintre ideile pe care le-ai putea considera sfaturi financiare. Este șansa ideală de a regândi înțelepciunea financiară convențională și de a începe să gândești pentru tine însăși.)

TRAGEM LINIE⁴

Din înțelepciunea convențională: finanțele sunt complicate și dificile. Ai nevoie de experți care să-ți explice lucrurile pe care nu le înțelegi, deoarece sunt mult prea complicate pentru tine. Fals! Te poți descurca! Tot ce trebuie să știi și să faci pentru a prelua controlul vieții tale financiare se află chiar aici, în această carte. Da, vor fi perioade în care este înțelept să ceri sfatul unui expert, dar poți să fii și propriul director financiar. De fapt, ești perfectă pentru acest rol.

Din înțelepciunea convențională: banii înseamnă matematică și, dacă nu știi matematică, atunci ai pus-o. Adevărul este că, în momentul în care vine vorba despre finanțele personale, orice elev de clasa a treia poate face exercițiile matematice de care e nevoie. Ce contează cu adevărat este să știi cum anume vrei să trăiești, după care să transformi această cunoaștere în acțiuni financiare inteligente, rapide și strategice. Într-adevăr, nu este vorba despre matematică. Este vorba despre *tine*. Despre cine ești și cine vrei să fii. Altfel spus, modul cum gestionezi banii este o expresie a caracterului tău.

Din înțelepciunea convențională: trebuie să-ți schimbi imediat obiceiurile financiare proaste. Cam greu. Cu ajutorul acestei cărți, urmează să parcurgem împreună cei

⁴ Am pus un glosar cât se poate de elegant la finalul cărții, ca un fel de fițuică pentru termenii financiari pe care s-ar putea să crezi că-i știi, dar, de fapt, nu-i cunoști sau pur și simplu nu vrei să recunoști că habar nu ai de ei. (Îi vei vedea notați cu un asterisc, *, în text.) Ca să știi: conceptul de „a trage linie” derivă, de fapt, dintr-un termen financiar. Pe înțelesul tuturor, înseamnă cât câștigi tu sau o firmă la finalul unei perioade. Ia uite! Deja ai un termen financiar în mână. (n.aut.)

12 pași, câte unul pe rând, pentru a-ți pune în ordine situația financiară de rahat. Aceasta nu este o dietă rapidă. Este un plan trainic pe termen lung, care te va aduce acolo unde vrei să fii. Și, la fel cum se întâmplă cu orice program de dietă bine chibzuit, nu te învinui prea tare dacă te mai abați din când în când de la el, ci revino pe drumul cel bun și continuă să mergi înainte, cu privirea ațintită spre viața minunată pe care o vei duce într-o bună zi.

PASUL

2

ALO, ESTE UN MARATON ȘI UN SPRINT

Ia-ți viitorul în propriile mâini

Pot să răspund la aproape orice întrebare pe care mi-o pui, dar cea care mă pune întotdeauna în încurcătură este, totodată, și cea mai simplă: „Ce anume vrei?” Pare atât de simplă, dar în același timp îmi poate provoca o anxietate de zile mari. Bănuiesc că și ție îți dă o ușoară stare de agitație. Am dreptate?

„Unde te vezi peste cinci ani?” „Ce anume vrei de la cariera ta?” „Vrei să ai copii?” Ahhh!

Întrebările astea par inofensive, dar pot băga în sperieți pe oricine. Sunt aici ca să-ți spun că această spaimă poate să dispară destul de ușor. Cum? Răspunzând, *practic*, singură la aceste întrebări.

Nu uita, ca să obții ce vrei, cel mai greu este să-ți dai seama ce vrei de fapt. Și asta ne duce la pasul 2: întreabă-te ce anume contează cu adevărat pentru tine. S-ar putea să ți se pară o prostie, dar pune-ți singură, chiar acum, această întrebare. Ai un răspuns?

CONFESIUNILE UNEI AFURISITE BOGATE

Fiecare fată ar trebui să fie îndrăgostită
(profesional) de o altă fată

Pariez că la un moment dat în viața ta te-ai îndrăgostit de o fată. Ei haide! Cui nu-i place de cineva ca Giselle? Dar, în afară de supermodelele căsătorite cu fotbaliști, probabil că te-ai îndrăgostit și de vreo câteva fete de la serviciu. Eu una m-am îndrăgostit.

Să te îndrăgostești profesional de o fată înseamnă, în opinia mea, că îți place ce face o altă femeie. O admiră. O respectă și, cumva, ai cam vrea să fii în locul ei, să ai anumite lucruri pe care le are sau să faci unele lucruri pe care le face sau le-a făcut. Dacă ești suficient de norocoasă, ai șansa să te întâlnești sau să discuți cu ea. Eu am avut această șansă.

Una dintre fetele de care mi-a plăcut cel mai mult a devenit unul dintre mentorii mei. Era și încă este un superstar al lumii mediatice. Nu îi voi da numele, deoarece nu acesta este rostul povestirii, dar să știi că prezintă una dintre cele mai respectate emisiuni și este renumită pentru felul în care își negociază contractele, cerând același salariu pe care îl primesc și colegii ei prezentatori. De asemenea, a făcut vâlvă în presă pentru că a refuzat să transmită știrea despre Paris Hilton mergând la închisoare. Atunci când producătorul ei a tot introdus știrea printre materialele care trebuiau prezentate în cadrul emisiunii, ea a rupt efectiv foile în direct, la televiziune. Era o tipă dură și curajoasă, iar eu eram îndrăgostită de ea până peste cap.

Într-o zi mi-a trimis un mail în care îmi scria că mă văzuse la televizor și că voia să o sun. Doamne, Dumnezeule! Eram entuziasmată, dar mai ales emoționată. Am exersat rostind „bună ziua” de câteva ori și mi-am dres glasul cu

câteva guri de apă, ca să fiu sigură că o să am o voce de om relaxat. Mi-a spus că mă văzuse în direct, cu un weekend în urmă, și a considerat că eram bună, nu grozavă, dar bună. Spunea că voia să particip de probă în show-ul ei, pentru a vedea dacă m-aș potrivi în echipă. (Mi-am zis în gând și „vai!” și „ura!”, aproape în același timp.)

Nu după multă vreme, eram o prezență obișnuită în emisiunea ei, așa că vorbeam frecvent una cu alta: și în direct, la televiziune, și în spatele camerelor de filmat. Într-o zi m-a sunat pentru o problemă mai personală.

— Ce faci? m-a întrebat.

Mi-am adus aminte că mi-a spus să n-o mint, așa că n-am mințit-o.

— Uite, stau pe canapea și beau un pahar de Cabernet.

Era ora 2 după-amiaza. Știu, nu e un lucru normal. Dar eram trează de la ora 1 dimineața, când plecasem la lucru. Nu mai puteam de oboseală și abia dacă mai știam cum mă cheamă sau ce zi ori ce oră era. M-a întrebat:

— Te întâlnești cu cineva?

Of, Doamne!

— Da.

— El este alesul?

— Glumești, nu-i așa? am replicat.

— El este?

— Poate, am zis eu. Mă rog, poate că nu.

— Trebuie să faci un efort serios pentru a-ți găsi un soț, a spus ea. Dacă vrei să ai copii, trebuie să te pui de pe acum pe treabă.

— Of... ăăă...

În afară de aceste sunete, nu mai știam ce să spun.

— Dacă asta este ceea ce vrei, trebuie să o faci acum.

- Mda, bănuiesc că ai dreptate.
- Asta este ceea ce vrei?
- Nu știu. Probabil? Acum mă concentrez pe carieră. Cred că nu m-am gândit prea mult la asta.

M-am simțit fragilă, insipidă și total nepregătită.

M-am gândit multă vreme la acel apel telefonic. Ce încerca să-mi spună? Faptul că nu am avut un răspuns la întrebarea pe care mi-o pusese mentorul meu sau măcar un scurt rezumat cu privire la ceea ce voiam să fac, m-a făcut să mă simt de parcă nu mai dețineam deloc controlul. Lipsa concentrării a făcut ca totul să pară haotic.

Adevărul este că nu era singura dată când mi se punea o astfel de întrebare. Am fost bombardată cu asemenea întrebări din toate părțile după ce am trecut de vârsta de douăzeci de ani și mi-am dat seama repede că, cu cât ești mai nehotărât, cu atât ești mai stângaci și cu atât te simți mai mizerabil. Dacă poți răspunde plină de încredere, aceasta îți va aduce o energie mult mai mare decât dacă te-ai rezuma să privești în gol sau plină de anxietate.

Ar putea fi mama ta cea care te întreabă când ai de gând să o faci bunică sau managerul tău, care încearcă să-și dea seama dacă ești sau nu pregătită pentru un post de conducere, ori un potențial soț, care ar putea încerca să evalueze dacă aveți visuri compatibile. Crede-mă însă că vei fi întrebată, și ai face bine să ai un răspuns. Pentru propria ta sănătate mintală.

Realitatea este că există anumite baze științifice pentru acest lucru. Studiile au arătat că femeile care creează povești coerente despre trecutul și despre viitorul lor sunt cele

mai predispuse să se bucure de succes. Să povestești plină de încredere despre propria viață, în care spui exact ceea ce vrei, reprezintă cheia pentru a avea tot ce-ți dorești.

Înțelegi ideea? Să fii o afurisită bogată înseamnă să trăiești viața pe care ți-o dorești, dar nu vei obține ce vrei până când nu-ți dai seama ce anume vrei. S-ar putea să crezi că știi ce îți dorești, dar iată un mic exercițiu care te va ajuta să începi. La final te-ar putea surprinde ce descoperi despre tine însăși. Așa că, înainte de a face orice altceva, trebuie să stabilim acest lucru.

Iată câteva întrebări generale, la al căror răspuns ar trebui să te gândești chiar acum (vom intra imediat în detalii):

1. Ce te aștepti să obții de la carieră? Ce-i mai important: banii sau munca pe care o faci?
2. Dacă acum te afli la început de carieră sau ai parcurs deja un anumit drum, cum arată jobul tău peste cinci ani? Dar peste zece ani?
3. Te vezi stabilindu-te într-un loc, cumpărându-ți o locuință într-o zi sau îți imaginezi o viață în care călătorești prin toată lumea, o viață plină de călătorii și aventuri?
4. Ce îți place să faci în timpul liber? Schi alpin în fiecare iarnă, karaoke cu prietenii în serile de vineri sau participarea la un club de lectură, care se reunește în fiecare lună, pare să fie mai pe gustul tău?
5. Te vezi căsătorită? Având copii?

PONT DE LA O AFURISITĂ

Stai așa, un copil?!

Creșterea unui copil poate costa între 250.000 și 2 milioane de dolari, în funcție de locul în care trăiești, de suma cu care contribui la educația lui etc., așa că ai face bine să fii pregătită. Sigur, poți considera că puștii tăi sunt neprețuiți (și bineînțeles că sunt), dar, totodată, *cheltuiești* cu ei foarte mult.

Poți să răspunzi sincer la aceste întrebări în stilul unei „prezentări în lift”, adică simplu și concis, în intervalul de timp în care ajungi din holul de la parter la etajul 10? Eu n-am putut o mare perioadă de timp. Credeam că sunt o femeie încrezătoare, dar întrebările m-au făcut să mă întreb: chiar știi cu adevărat ce vreau? Și când anume vreau?

Îmi dau seama că acestea sunt întrebări importante, serioase. Hai să le împărțim în câteva componente de bază sau în ceea ce eu numesc „cei trei F”: finanțe, fericire și familie.

FINANȚELE

Fapt real: vrei să-ți îmbunătățești finanțele. Însă, așa cum am discutat la pasul 1, prima întrebare la care trebuie neapărat să răspunzi este: „Cum vreau să trăiesc?” După aceea, îți va fi mult mai ușor să iei anumite decizii financiare înțelepte.

Să spunem că răspunsul tău este: „Vreau să fiu educatoare și să schimb lucrurile în bine pentru acești copii. A, și mai vreau să mă pensionezez la 50 de ani”.

Hmm, nu, deoarece, dacă nu te-ai născut foarte bogată sau nu te căsătorești cu cineva foarte bogat, acest lucru nu are cum să se întâmple. Hei, nu te judec. Numai că unele cariere, așa cum este cea de profesor, nu îți aduc venituri prea mari (chiar dacă ar trebui). Acestea sunt cariere pe care oamenii au tendința să le urmeze pentru plăcerea de face meseria respectivă, nu pentru suma primită ca salariu. Așadar, urmează-ți visurile, dar hotărăște-te care visuri sunt cele mai importante. Dacă pentru tine este mai important să te pensionezi de tânără, nu să predai copiilor, alege-ți o carieră, să spunem, într-un domeniu cu salarii mari, care să-ți permită să câștigi suficient de mult, astfel încât să ieși din rândul salariaților înainte să-ți încărunțească părul. Nu este foarte greu de înțeles. E logic, dar e un lucru repede pierdut din vedere atunci când conversația se referă la bani.

Iată o altă întrebare: din ce vrei să-ți câștigi existența? Voi presupune că ai o carieră sau cel puțin încerci să îți faci una. Indiferent unde te afli pe traiectoria ta profesională, tot trebuie să-ți fixezi obiective.

PONT DE LA O AFURISITĂ

Pune-te pe treabă:
adică pune mâna pe creion
(sau degetele pe tastatură)

Îți sugerez să stai jos, cu un carnețel sau un jurnal și un creion colorat ori să deschizi un fișier pe calculator – oricare variantă îți este mai la îndemână –, și să notezi ce obiective ai, împărțite pe perioade de un an, trei, cinci, șapte și zece ani. Acest lucru îți permite să faci planuri pe intervale de timp ușor de gestionat, astfel încât să nu fi copleșită de obiective mari, pentru care ai nevoie de cinci sau

zece ani. Le împarți în sarcini mici de realizat de-a lungul drumului către îndeplinirea celor cu adevărat mari.

În primul an: Care este obiectivul tău în carieră în acest moment? O anumită slujbă într-un domeniu dorit, pe care o ai sau pe care speri să o obții?

Între 3 și 5 ani: Unde vrei să fii peste câțiva ani în ceea ce privește cariera? Întrezărești vreo promovare sau vreo schimbare de slujbă?

Între 7 și 10 ani: Ce fel de slujbă vrei să ai peste un deceniu? Vrei să avansezi, vrei să rămâi pe loc sau să faci cu totul altceva?

Ține carnețelul sau fișierul din calculator într-un loc care să-ți permită accesul la el: pe birou sau pe *desktop*, de exemplu. Din când în când vei dori să te uiți în el, poate o dată pe an sau chiar o dată la șase luni, ca să-ți poți verifica progresele privitoare la obiective. Te îndrepti spre locul în care vrei să ajungi, în intervalul de timp sperat?

O vreme am încetat să mai depun vreun efort pentru a-mi nota obiectivele. Apoi, pac!, am simțit din nou impulsul de a face acest lucru. Am vrut să o fac chiar atunci și acolo, înainte ca acel impuls să se risipească. Așa cum a spus Harry în filmul *When Harry Met Sally (Când Harry a cunoscut-o pe Sally)*: „Odată ce îți dai seama ce vrei să faci pentru tot restul vieții, vrei ca tot restul vieții să înceapă imediat”.

Aveam o mică problemă: nu dispuneam de hârtie. Sunt pasionată de tehnologie, așa că aveam un iPad, un Blackberry (pe vremea când oamenii mai foloseau astfel de telefoane), un iPhone și un computer, dar, pe bune, nicio coală de hârtie.

Voiam neapărat să-mi aștern obiectivele pe o coală de hârtie, nu să le tastez la calculator. Mi se părea mai real, mai asumat în felul acesta.

Apoi mi-a venit o idee! Aveam multe cărți. Am luat una, preferata mea, *Anna Karenina*, și mi-am scris obiectivele pe ultima pagină. Nu intenționeam să o fac la modul romantic. Dar chiar era singura bucată de hârtie goală pe care o aveam la îndemână. Știam că voi păstra acea carte multă vreme, astfel că, chiar și în situația în care îmi schimbam obiectivele, puteam oricând să mă uit și să văd de unde plecasem. Și iată ce scria pe foaia respectivă:

Anul 1: Rămân la actualul loc de muncă. Muncesc din greu pentru a avansa, dar nu mă stresez prea mult.

Anul 3: Iau în calcul și alte slujbe, care îmi pot asigura mai multe pârgii de acțiune sau un salt profesional.

Anul 5: Încep să pun bazele unei emisiuni proprii.

Anul 7: Îmi fac propria emisiune.

Anul 10: Înfiiințez o companie de producție.

În momentul în care am scris aceste lucruri, lucram în cadrul emisiunii de dimineața devreme de la CNBC. Iar prin „devreme” înțeleg ora 4 a.m., astfel că eram nevoită să plec de acasă la ora 1 noaptea. Știam că nu voi putea face asta la nesfârșit (nimeni nu poate). Nu se punea problema că nu voiam să muncesc din greu; voiam asta. Însă nu doream să-mi pierd mințile din cauza faptului că m-aș fi transformat definitiv într-un fel de vampir.

În cele din urmă am știut că voiam o schimbare de porții, o nouă provocare. Intenționeam să pun bazele unei

companii de producție la un moment dat. În final, voiam să fiu eu șefa. Însă voiam să fiu realistă și sinceră. (Nu puteam minți în fața Annei!) Aveam nevoie de *bani* pentru a înființa o companie. Oricum, mai mulți bani decât aveam pe atunci. Prin urmare, am făcut din acel lucru un obiectiv pentru un viitor mult mai îndepărtat, pentru a cărui realizare urma să muncesc în următorii zece ani.

IAR ACUM ESTE RÂNDUL TĂU, AFURISITO

Înfruntă și asumă-ți realitatea: probabil că vei lucra pe mai multe posturi în domeniul de activitate ales sau că nu te vei rezuma la o singură carieră. La naiba, poate că te vei aventura de capul tău și vei vrea să fii tu șefa, așa cum mi-am dorit și eu. Nu există o statistică reală referitoare la câte cariere are o persoană obișnuită – Biroul pentru Statistica Muncii din Statele Unite nu le urmărește –, dar oamenii își schimbă cariera tot timpul. De fapt, poate că ai ales cartea având numai această intenție în minte. Prin urmare, gândește-te la asta atunci când îți stabilești obiectivele.

Acestea fiind spuse, nu mai pierde vremea. Chiar dacă doar te gândești la o mare schimbare, notează-o, în ciuda faptului că e programată peste zece ani. În cazul în care rămâi prea mult într-o carieră nepotrivită pentru tine și/sau acumulezi obligații financiare (cum ar fi o ipotecă sau taxa de școlarizare a unui copil) ori datorii (cum ar fi rate pentru cardul de credit sau împrumuturi pentru studii), atunci poate deveni mult mai dificil să-ți schimbi cariera. Nu uita: te poate costa mulți bani să faci schimbarea asta dacă trebuie să te muți în altă parte, să deprinzi noi aptitudini sau să accepți o reducere de salariu, fiindcă o iei de la capăt. Așadar, este important să faci această alegere cu

mare grijă, dar imediat după aceea începe să te pregătești. Fii prevăzătoare, documentează-te, planifică și petrece un timp cu oamenii care au cariera pe care crezi că ți-o dorești.

În timp, circumstanțele din viața ta probabil că se vor schimba, obligându-te să-ți schimbi obiectivele. La urma urmei, viața nu este previzibilă; trebuie să ai un plan, dar trebuie totodată să fii gata să faci unul nou.

CÂND PORNEȘTI LA DRUM DE UNA SINGURĂ

De-a lungul anului următor, dorința mea de a înființa o companie de producție a crescut. Nu puteam nega acest lucru și nici să aștept alți zece ani pentru a-l îndeplini. Eram nerăbdătoare să creez conținut financiar în stil accesibil. Așa cum probabil că ți-ai dat seama până acum, îmi plac știrile din domeniul financiar și îmi place să povestesc. Prin urmare, era firesc să-mi doresc asta.

În afară de propriul impuls, s-au mai schimbat câteva lucruri: peisajul și logistica. Lumea trecea prin Marea Recesiune, iar știrile din domeniul economic erau, de bine, de rău, mai populare și mai necesare ca niciodată. Prin urmare, peisajul și momentul erau numai bune pentru ce voiam să realizez.

Și logistica a luat o altă turnură: antreprenoriatul se democratizase. Să fii propriul șef era un câștig în timpul recesiunii. De ce? În primul rând, oamenii erau nemulțumiți de piața muncii și voiau să se aventureze pe cont propriu, urmărindu-și propriile visuri, nu visul american.

Ideea de a te simți bine, chiar și în absența unui loc de muncă, a schimbat mentalitatea momentului: chiar dacă însemna un venit mai mic, însemna, în același timp, să fii

mai fericit. În plus, oamenii voiau să fie ca Mark Zuckerberg. Sigur, nu în sensul strict al cuvântului, dar el și alți câțiva antreprenori de succes au făcut ca lucrurile să pară ușoare, făcându-i pe oameni să creadă că și ei „pot să facă asta!” Datorită acestei cerințe, începerea unei afaceri nu mai presupunea o căruță de bani. Dintr-odată, au apărut online instrumente de tipul „disimulezi până impresionezi” (vom vorbi mai în detaliu despre acest aspect la pasul 9). Erau mai ieftine, prezente peste tot și mai simple ca niciodată. Logistica necesară pentru a fi propriul tău șef a funcționat în interesul oamenilor, inclusiv într-al meu!

Odată cu aceste schimbări de sistem, mi-am schimbat și eu obiectivele. Am deschis ultima pagină a unei alte cărți (acest lucru devenise de-acum emblematic pentru mine), am notat data și apoi am enumerat următoarele:

Anul 1: Înființează o companie de producție.

Anul 3: Creează conținut original în direct, online și în variantă tipărită.

Anul 5: Scrie o serie de cărți și creează produse înrudite financiar.

Anul 7: Pune bazele propriei emisiuni.

Anul 10: Fă-ți propria emisiune.

Nu mi-am schimbat obiectivele de atunci; de fapt, sunt pe cale să mi le îndeplinesc. Sunt mai concentrată ca niciodată, deoarece pentru prima dată pot spune exact ce vreau să fac.

PONT DE LA O AFURISITĂ

Joc de rol: cum să răspunzi la întrebările dificile ale vieții

Înainte să-mi aștern pe hârtie obiectivele, un angajator sau un prieten sau o persoană oarecare m-ar fi întrebat: „Și ce ai de gând să faci în carieră? Unde anume te vezi peste zece ani?”

Eu: „Ei bine, vreau... să fac de toate. Știi despre ce vorbesc, pur și simplu îmi place să muncesc și îmi plac toate lucrurile legate de media. Mă pasionează și, ei bine, vreau să realizez lucruri mărețe. Știi la ce mă refer: să cuceresc lumea! Știi ce vreau să spun, nu?”

Bun, privind în urmă, nu am fost o idioată aiurită pe toată linia, însă am evitat complet întrebarea, la fel ca orice politician căruia i se ia un interviu pentru știri. *Eram pasionată. Numai că nu-mi concentram atenția. Deloc. Și, pentru că nu am răspuns, de fapt, niciodată la acea întrebare, niciunul dintre oamenii care ar fi putut să mă ajute să-mi ating obiectivele nu a avut cum să facă acest lucru. Nu îi învinovățesc: niciunul dintre noi nu știa ce voiam să fac.*

După ce mi-am pus pe hârtie obiectivele, un angajator sau un prieten sau o persoană oarecare m-ar fi întrebat: „Și ce ai de gând să faci în carieră? Unde anume te vezi peste zece ani?”

Eu: „Îmi plac nespusele afaceri și media, astfel că aș vrea să împlinesc aceste două lucruri, înființându-mi o companie de producție. Sper să creez conținut legat de afaceri în mediul online, în cărți (!) și în direct. Pentru a-ți răspunde la întrebare, în mod ideal, peste zece ani, compania mea de producție va fi extraordinar de bună și eu voi avea propria emisiune”.

Încerc să rămân cu picioarele pe pământ. Cine știe dacă acest lucru se va întâmpla până la urmă? Vreau să spun că am ales un domeniu al naibii de greu, dar acum nimeni nu poate să-mi conteste răspunsul sau să spună că nu răspund la întrebare.

Scuzele, așa cum este aceea că nu ai o bucată de hârtie, sunt o prostie. Găsește o soluție! Nu te mai scuza întruna! Încetează să-ți mai spui: „Of, depinde de oportunitățile pe care le ai” sau „Altcineva ocupă acel post”. Indiferent dacă este o exagerare sau nu, fii cât mai exactă. Alege obiectivele și fii clară cu privire la data la care le vei îndeplini. Alocarea unor termene pentru aceste lucruri te menține concentrată asupra lor și îți permite să urmărești rezultate concrete.

O prietenă, care predă la o școală în care elevii creează probleme serioase, într-un mare oraș, mi-a spus de curând care sunt obiectivele ei:

Anul 1: Du-te la interviuri de angajare la școli autonome⁵.

Anul 3: Începe să predai la liceu, în loc să predai pentru clasa a doua.

Anul 5: Devino directoare la acea școală sau la altă școală din zonă.

Anul 7: Înființează-ți propriul centru de meditații pentru elevi.

Anul 10: Înființează-ți propria linie de produse pentru planurile de lecții și rechizitele școlare.

⁵ Sunt școli care primesc fonduri de la Guvern pentru desfășurarea activității, dar funcționează independent de sistemul învățământului de stat. (n.tr.)

Ce mi-a plăcut la programarea ei a fost faptul că era ambițioasă, însă nu total nerealistă. Era foarte precisă și realistă. Nu și-a stabilit nici obiective ridicol de ușoare, nici unele imposibile, însă nici nu s-a temut să exagereze puțin. Deseori îmi dă acest citat și îl spune și la clasă: „Orizontul unui om ar trebui să fie mai întins decât lungimea brațului său”. Nu am putut să nu fiu de acord.

Alte lucruri pe care să le iei în considerare pentru obiectivele tale financiare, dincolo de carieră:

- Vrei să fii proprietara unei case?
- Speri să te pensionezi mai devreme sau deloc?
- Trebuie să plătești taxele universitare pentru copiii tăi?
- Trebuie să ai grijă de părinții tăi în vârstă?

Câți bani trebuie să pui deoparte pentru a-ți atinge obiectivul final și cât anume trebuie să ai la fiecare creștere anuală pentru a-ți îndeplini acele planuri? Fă o estimare. Indiferent care sunt obiectivele tale, deschide un document Word sau o foaie de calcul ori poți chiar să-mi furi ideea și să notezi pe ultima pagină goală a unei cărți.

DISTRAȚIA

Nu aș confunda această categorie cu frivolitatea, deși vreau să cred că și puțină frivolitate face parte dintr-o viață fericită. („Totul cu moderație, inclusiv moderația”, nu-i așa?) Ceea ce sugerez eu, de fapt, aici este că trăim pentru a înțelege mai bine ce înseamnă o viață împlinită.

Poate că vrei să iei lecții de pilotaj, să obții centura neagră la jiu-jitsu sau să petreci mai mult timp cu familia. Nu te judec pentru obiectivele tale, dar hai să le punem pe listă. (Vom discuta imediat despre cât de mult din salariul tău ar trebui să cheltuiești pe acest lucru, însă deocamdată fă un plan pentru visul tău.)

Vrei, măcar o dată în viață, să pleci într-o călătorie în jurul lumii la clasa I? Notează-ți acest lucru. Să ajuți cu alimente persoanele sărace? Notează-ți și asta. Vrei să ai câte o geantă Chanel pentru fiecare zi a săptămânii? Nu, cu asta nu sunt de acord. Nu pune așa ceva pe hârtie. Vrei să te implici în conservarea parcului unde te-ai jucat pe vremea când erai copil? Scrie acest lucru.

DISTRAȚIA ȘI UTILITATEA

Prima mea listă privind distracția arăta cam așa:

Anul 1: Să nu comand niciodată, la o întâlnire, decât atât cât îmi pot permite să plătesc. Să ies în oraș să beau ceva cu fetele o dată pe săptămână.

Anul 3: Să am un buget de 500 de dolari pe lună pentru haine.

Anul 5: Să-mi iau un apartament cu trei camere pe care mi-l pot permite și mobilă nouă.

Anul 7: Să pun bazele unei organizații caritabile pentru care să am suficienți bani încât să pot angaja o persoană și să plătesc taxele pentru înființare.

Anul 10: În două concedii pe an, să călătoresc la clasa I (fie prin programul kilometrilor parcurși în aer, fie plă-tind prețul integral).

Iată o scurtă explicație a obiectivelor mele:

Anul 1: Poate că se datorează faptului că am crescut într-un mediu în care toți banii din casă erau bani gheață, dar să fiu capabilă să-mi plătesc consumația a fost întotdeauna important pentru mine. În New York este perfect normal să ieși la o cină în oraș și la un film la cinematograful, chiar dacă nu ai o întâlnire cu cineva. De ce să depinzi de altă persoană pentru a te simți bine? În orice caz, aceasta este părerea mea legată de independență. S-ar putea ca tu să ai altă părere, și nu e rău deloc.

Anul 3: Deși este adevărat că locul meu de muncă îmi acoperă o mică parte din cheltuielile pentru garderobă, vreau să am posibilitatea să-mi cumpăr orice fleacuri îmi doresc pentru timpul liber.

Anul 5: Renunțând la apartamentul cu trei camere din Atlanta, m-am concentrat să găsesc unul pe care să mi-l pot permite realmente.

Anul 7: Unul dintre aspectele unei vieți împlinite este implicarea socială. Nu avem tendința de a o privi ca pe o bucurie în sine, dar, atunci când te ocupi cu așa ceva, să-i ajuți pe alții este unul dintre lucrurile care te fac să te simți împlinit. Dacă ești de părere că ți-ar plăcea, atunci adaugă pe listă și activitățile de binefacere. Nu uita însă că aceasta este lista mea. Nu se potrivește tuturor.

Anul 10: Ei bine, acest lucru se explică de la sine.

Așadar, ce înseamnă distracția pentru tine? Distracția nu trebuie să se refere numai la timpul liber și poate că nu trebuie să fie vorba de distracție la modul evident. Poate că se referă, pur și simplu, la ce-ți place să faci sau te ajută în carieră.

Iată ce mi-au spus mai multe femei că le place să facă:

- să se implice într-o campanie politică;
- să aibă grijă de câini sau pisici fără stăpân;
- să urmeze un curs sau să participe la un workshop;
- să participe la un eveniment de cunoaștere a celor care activează în domeniul lor profesional;
- să înceapă un blog;
- să se alăture unui grup de susținere.

Odată ce ți-ai stabilit obiectivele, gândește-te câți bani îți vor trebui pentru a le realiza. Trebuie să știi exact de ce anume va fi nevoie pentru a ajunge acolo, luând în calcul banii, dar și timpul. Repetă după mine: **TIMPUL ÎNSEAMNĂ BANI**. Misiunea mea este să mă asigur că nu pierzi din vedere niciunul dintre cele două lucruri și că le ții pe amândouă sub control.

SCHIMBAREA NU ESTE BUNĂ SAU REA, PUR ȘI SIMPLU ESTE

Atunci când mi-am revizuit obiectivele privind finanțele, le-am revizuit și pe cele care se refereau la distracție; iată cum arătau:

Anul 1: Să nu comand niciodată, la o întâlnire, decât atât cât îmi pot permite să plătesc. Să ies în oraș să beau ceva cu fetele o dată pe săptămână.

Anul 3: Să pun bazele unei organizații caritabile pentru care să am suficienți bani încât să pot angaja o persoană și să plătesc taxele pentru înființare.